

CANLILAR DÜNYASINA YOLCULUK

Varlık: Yaşadığımız çevrede beş duyu organımızla ayırtabildiğimiz her şeye varlık denir. Defter, kitap, kedi, köpek, kuşlar, çiçekler, ağaçlar. Taş, toprak,.....

Çevremizdeki varlıkların birtakım özelliklerine bakarak onları canlı ve cansız varlık olarak sınıflandırırız.

VARLIKLAR

CANLI VARLIKLAR

- ❖ Hareket eder.
- ❖ Beslenir.
- ❖ Büyür ve gelişir.
- ❖ Solunum yapar.
- ❖ Çoğalır.
- ❖ Boşaltım yapar.

CANSIZ VARLIKLAR

- Hareket edemez.
- Beslenemez.
- Büyümez ve gelişmez
- Solunum yapmaz.
- Çoğalmaz.
- Boşaltım yapmazlar.

CANLI VARLIKLAR Beslenen, hareket eden büyüyen ve çoğalan varlıklara canlı varlıklar denir.

- > İnsanlar
- > Bitkiler
- > Hayvanlar

CANSIZ VARLIKLAR: Beslenemeyen, büyüemeyen ve hareket etmeyen çoğalmayan varlıklara ise cansız varlıklar denir.

- > Eşyalar
- > Hava, su ve toprak...

NOT: Bitkiler, insanlar ve hayvanlar gibi yer değiştirmezler. Bitkilerin hareketi yönelme şeklindedir.

- Bitki kökleri toprak altında suyun bulunduğu yöne doğru uzar.
- Ayçiçeği güneş neredeyse o yöne döner.

Canlı varlıklarda aralarında farklılıklar gösterirler. Bu farklılıklar nedeniyle canlı varlıklar hayvanlar ve bitkiler olmak üzere iki gruba ayrılır.

1-HAYVANLAR: Çevremizde bir çok hayvan vardır.Kuşlar ,kelebekler ,karınca, balık..... Bu hayvanlarda yaşama ve beslenme şekillerine göre farklılıklar gösterirler.Bazıları karada yaşarken bazılarıda suda yaşarlar.Bazı hayvanlar ot yiyerek,bazıları et yiyerek bazılarıda hem ot hemde et yiyerek beslenirler. Ot yiyerek beslenen hayvanlara **otçul** hayvanlar, et yiyerek beslenen hayvanlara **etçil** hayvanlar denir.

- Hayvanların bir çok faydası vardır.Etinden ,sütünden yününden ve gücünden yararlanırız.
- Hayvanlar farklı yerlerde yaşar.Develer karada,balıklar suda,yırtıcı hayvanlar ormanda yaşarlar.Penguenler soğuk sularda yaşarken,karıncalar toprak altında yaşar.
- Hayvanların vücut şekilleri ve büyüklükleri farklıdır.Yılanların boyları uzundur ve sürünerek hareket ederler.Kuşlar küçüktür kanatları sayesinde uçar.
- Hayvanlar bize zarar da verebilir.Arılar bal üretir ancak sokması tehlikelidir.Sivrisinek ısırması sağlığımıza zarar verebilir.

2-BİTKİLER: Doğada bir çok bitki çeşidi vardır.Bitkilerin bir kısmı toprakta yaşarken bir kısmı da suda yaşar.Bazı bitkiler küçük iken bazıları da iri gövdelidir.Bazıları çiçek açarken bazıları açmaz.Bazı ağaçlar meyve verirken ,bazıları meyve vermez.

- Bitkilerin hareketleri kısıtlıdır.Bitkiler buldukları yerlerde büyürler .Büyümek için suya ve ışığa ihtiyaç duyarlar.
- Bazı bitkilerin ömürleri uzundur.Mesala 80-100 yıllık çam ve çınar ağaçları vardır.Bazı bitkilerinde ömürleri çok kısadır.
- Bitkilerin benzer bir çok özelliği olsa da farklı özellikleri de vardır.
- Bazı bitkiler bize meyve ve sebze verir.Sebze ve meyveler sağlıklı büyümemiz için çok gereklidir.
- Ağaçlardan farklı şekillerde faydalanırız.Elma ve portakal ağaçlarının meyvelerini yerken,kavak ve çam ağaçlarından kereste ve odun elde ederiz.
- Çiçekler ve bitkiler etrafımızı güzelleştirir.
- Bazı bitkilere dokunurken dikkatli olmalıyız.Cildimiz tahriş olur ve dikenleri elimize batar.
- Bazı bitkilerin ürünleri toprağın altında yetişir.havuç,patates, soğan...

CANSIZ VARLIKLAR

Çevremizde gördüğümüz bazı varlıklarda cansızdır.bunlardan başlıcaları hava ,su ve topraktır.

HAVA:Cansız bir varlık olan hava canlılar için çok önemlidir.Canlı varlıkların yaşamlarının sürdürebilmek için en temel ihtiyaçları havadır.Hava nefes alıp vermemizin yanısıra bir çok yerde kullanılır.Uçaklar ve kuşlar havada uçar.Hava aynı zamanda rüzgarları da oluşturur.Hava canlıların hareket etmelerinide sağlar.Bazı gemiler havanın sayesinde hareket eder.Havanın yaşantımızda çok büyük önemi vardır.

SU: Cansız varlıklardan biriside sudur. Doğadaki canlılar su olmadan hayatını sürdüremezler. Su bazı bitki ve hayvanların yaşam alanlarıdır. Dünyamızın dörtte üçü sularla kaplıdır. Okyanuslar, denizler, göller, akarsular.....

- Su günlük yaşamımızın vazgeçilmezidir. Günlük en az 2 litre su tüketmeliyiz.
- Kişisel temizliğimizi su ile yaparız.
- Su cansız varlık olmasına rağmen, bütün canlıların hayatını sürdürmesi için gereklidir.

TOPRAK: Toprak cansız bir varlıktır. Ancak üzerinde bir çok canlı ve cansız varlık barındırır. Bazı bitkiler toprakta büyür. Bazı hayvanlarında barınma yerleridir. Solucan, karınca gibi hayvanlar toprak altında yaşar. İnsanlarda toprakta yaşamlarını sürdürür.

- Barındığımız, yürüdüğümüz oyun oynadığımız yerler topraktır ve toprağın üzerinde yapılmış yerlerdir.
- Yediğimiz sebze ve meyveler toprakta yetişir.
- Toprak bütün canlılar için çok önemlidir.

YAŞADIĞIMIZ ÇEVRE: Canlıların yaşadığı yerler ve o canlının yaşadığı yerdeki varlıkların tamamı o canlının çevresini oluşturur. İnsanlar hayvanlar ve bitkilerin çevresi farklıdır.

- Annemiz babamız akrabalarımız çevremizi oluşturan varlıklardır.
- Yaşamımızı sürdürdüğümüz çevremizi korumalı ve temiz tutmalıyız. Çevremizin pis ve bakımsız olması sağlığımızı olumsuz etkiler.
- Çevremizi temiz tutmak ve korumak için:
 - Yediğimiz yiyeceklerin atıklarını yerlere atmamalıyız.
 - Yerlere çöp atmamalı, atıklarını uyarmalıyız.
 - Bulduğumuz çevrenin her zaman temiz olmasına dikkat etmeliyiz.

DOĞAL VE YAPAY ÇEVRE

Yaşadığımız çevre ev okul, hastane, deniz orman, sahil ve parklardan oluşur. Bunlardan ev okul hastane vb. insan eliyle yapılmış çevredir. Orman, deniz, sahil, göl, ova, dağ vb. çevreler doğada kendiliğinden bulunan çevredir.

Doğal çevre: İnsan elinin değmediği doğada kendiliğinden oluşan çevreye doğal çevre denir.

Yapay çevre: İnsanlar tarafından yapılmış çevrelere yapay çevre denir.

Doğal çevremizin kirlenmesine veya tahrip edilmesine neden olan etmenler:

- Bina ve fabrika bacalarından çıkan dumanlar.
-

Doğal Çevreyi Korumak İçin Alınacak Tedbirler.

1. Ağaçlar kesilmemelidir.ormanlar korunmalıdır.
2. Doğadaki canlılara zarar verilmemelidir.
3. Bilinçsiz avlanma yapılmamalıdır.
4. Çöpler ormana atılmamalıdır.
5. Fabrika bacalarına filtre takılmalıdır.
6. Sıvı atıklar denizlere yada nehirlere akıtılmamalıdır.
7. Çöpler ayrı poşetlerde toplanıp geri dönüşüm fabrikalarına gönderilmelidir.